

ВСЕСВІТ

№ 176

28

НА 15К.

ПОЛЕЗНЫЕ КНИГИ

СПУТНИК ОХОТНИКА

Рахманин и Керцелли
Оружие, собаки, способы охоты, дичь, пушнина, советы и рецепты, законы об охоте, календарь. 313 стр., ц. 1 р. 50 коп. в переплете 1 рубль 85 коп.

КАК ПРЕДОХРАНИТЬ СЕБЯ ОТ БЕРЕМЕННОСТИ

не прибегая к аборту
102 стр. 28 г. Сост. Дре-
клер Ц. 1 р. 20 к.

СПРАВОЧНИК по лекарственным растениям

Сбор, сушка, разведение и пользован. ими. 136 стр. с атласом в 73 табл. в красках Сост. Комаров. — Цена 2 руб. 50 коп.

МОЕ ВОДОЛЕЧЕНИЕ

Сост. Себ. Кнейпп. Испытан. в течение 40 лет. 1928 г. Цена 1 р. 25 к.

САМОУЧИТЕЛЬ кройки мужского платья

Сост. Латанус 1928 г. ц. 1 р. 80 коп.

5.000 ТЕХНО-ХИМИЧЕСКИХ РЕЦЕПТОВ и производственных советов по выработке всевозможных продуктов. Необходимо для ищущего домашнего заработка. 604 стр. 1927 г. в переплете. Сост. Гуревич и др. под ред. проф. Вальгиса. Цена 6 руб. 40 коп.

ГИПНОЗ И ЕГО ТЕХНИКА

Учение о гипнозе и внушении. 194 стр. 1928 г. Сост. Левенфельд. Цена 2 руб.

КРАСИВО!!! ПРАВИЛЬНО!!! СКОРО!!!
ПИСАТЬ научитесь, приобрета са-
моучитель каллиграфии.

Сост. Волчком. Цена 1 руб. 25 коп.

ПИСАТЬ И ГОВОРИТЬ правильно по-русски

будете, если приобретете „Новый орфо-
графический словарь“, содержащий
100.000 слов сомнительн. в правописании
Цена 2 руб. 80 коп.

ПО ФИЗКУЛЬТУРЕ полный спра- вочник. Гребля,

плавание, футбол, бокс, борьба джиу-
джитсу и др. виды спорта 536 стр.
Сост. Короновский и др. Ц. 2 р. 50 к.

КАК ВОСПИТАТЬ здорового и креп-
кого ребенка и как
улучшить здоровье матери— „Книга мате-
ри“ проф. Сперинского. С рисунками.
1927 г. Ц. 2 р. 50 к.

ПЕВЧИЕ ПТИЦЫ.

Сост. Святский. Ц. 1 руб.

САМО-УЧИТЕЛЬ ПЧЕЛОВОДСТВА. 120 рисун.
388 стр. 26 г. Сост. Буткевич. Ц. 4 р.

МЕТОДЫ ПЧЕЛОВОЖДЕНИЯ.

390 стр. С рисунк. 3-е издание. 1926 г.
Сост. Шимановский. Ц. 4 руб.

ОПЫТНЫЙ РЫБОЛОВ.

Горчаков.
Цена 1 руб.

КОНДИТЕР. Сост. Рудь. Руковод-
ство к изготовлению
конфект, монпасе, шоколада, пряников, тортов
и др. 320 стр. 1928 г. Цена 2 руб. 50 коп.

ЛЕЧЕБНИК домашних животных
— с рецептами лекарств —
176 стр. Сост. ГРЮНБЕРГ. Цена 1 руб.

А ТАКЖЕ ЛЮБУЮ КНИГУ
высылает наложенным платежом **КНИЖНЫЙ**
МАГАЗИН „НАУКА И ЖИЗНЬ“ МОСКВА,
19, Воз-
движенка, 4/у, Фирма существует с 1905 г.

СПЕЦИАЛИСТ ОРТОПЕДИЧЕСКОЙ ОБУВИ

Я. Л. КОНДРАТЬЕВ

Харьков, ул. Свердлова № 17.

Прием заказов обуви на
больные ноги, здесь же
принимаются заказы на
изящную ОБУВЬ

НОВАЯ КНИГА

САМОУЧИТЕЛЬ

кройки **МУЖСКОГО** платья с 73
рисунками и чертежами

Цена 1 руб. 80 коп., с пересылкой
2 рубля.

Москва, ул. Герцена, 22-42.
Книжный склад „КНИГОВЕД“

НОВЫЙ ПОЛНЫЙ
САМОУЧИТЕЛЬ

КРОЙКИ И ШИТЬЯ

ЖЕНСКОГО и ДЕТСКОГО
ПЛАТЬЯ и БЕЛЬЯ

всех фасонов в обработке и под редакцией
И. Д. Дейкиной. В книге 294 рисунка и
чертежа. Цена с пересылкой 3 р. 35 коп.
Книжный склад „КНИГОВЕД“. Москва,
ул. Герцена, д. 22-42.

ЛЮБУЮ КНИГУ

как старую, так и новую
высыл. налож. платеж. в
3-хдневн. срок. Заказы и
деньги адресовать: Москва,
Центр. Политехническ. му-
зей. п. 116/в,

„КУЛЬТУРА и ЗНАНИЕ“

1-й УКРАИНСКИЙ САНИТАРНО-БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

НАРКОМЗДРАВА У. С. С. Р.

(Директор — профессор С. И. ЗЛАТОГОРОВ)

ВЫРАБАТЫВАЕТ

Сыворотки: противодифтеритную, противострептококковую
противоскарлатинозную противодизентерийную, про-
тивобазедовую, противотетаническую, противоменин-
гок., стафилок., нормальную лошадиную.

Вакцины: противогонококковую, скарлатинозную, тифозную,
холерную, дизентерийную, гриппозную, коклюшную,
streptococковую, стафилококковую, стерильн. молоко

Культуры и питательные среды

Фильтраты: streptococ., стафилокок. (по Безредка)

Туберкулин

Антитиреондин жидкий

Фитин: в капсулах, таблетках и в порошке

Фито-мука: питательн. детская мука, содержащая фитин

Сыворотки Трунечка

Фито-Феррин

Прейс-курранты, литература и образцы высылаются бес-
платно по первому требованию

ГЛАВНЫЙ СКЛАД: Харьков, Пушкинская ул. 14.
Телефон № 5-90.

№ 28
8-го липня
1928 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

10
Р
О
К
І
В
К
П
(б)
У

ДО 10-РІЧЧЯ
КП(б)У

Політбюро
1928 р.

Зверху — т. т.
Каганович, Пет-
ровський, Скри-
пник, Ломов,
Чубар

Внизу — т. т.
Постишев, Се-
менів, Медведів
Радченко

Будинок, де про-
вадився 1-й
з'їзд КП(б)У

дерева. Де-які породи кедрів вражають своїми величезними розмірами. Серед усієї цієї рослинної рослинності мальовничими групами роскидано справжню „пампаску траву“, чий могутній стебла далеко перевищують ріст людини, і то тут, то там роскинулися чудні гілки-свічки „австралійської араукарії“.

Чудова також кол, дача Сміцького, нині будинок відпочинку. Росташована на високому горбі, вона вся потопала в росквітній зелені і коло низу її пишавито підносяться вгору струнки фінікові пальми.

Колишній власник Сміцький—піонер субтропічної культури на чорноморському узбережжі. Ветлузький лісовласник, він ще з молоді потрапив до Сухуму, полюбив нові місця і один з перших став насаджувати субтропічну рослинність, а потім поставив завдання упорядкувати курортну справу і з цією метою зробив під Сухумом низку величезних споруджень.

Радянська влада оцінила культурні заслуги Сміцького і

СОЧІ... СУХУМ... БАТУМ.

Три найважливіші курортні пункти Чорноморського узбережжя. Три етапи чорноморської культури... Європеїзовані Сочі, Батум, що зберіг усю красу азійської культури і, нарешті, Сухум,—зі своєю старою субтропічною рослинністю.

Пароплав могутніми грудьми ріже блискучу гладінь моря і ось уже видно велике межигір'я, де ватяними пасмами застигають наші супутники—хмари. Довгий рев сирени, нас оточує флотилія великих перевізних човнів, пасажери, чекаючи близького берега, збираються на чардаці... Путь скінчилася, перед нами Сухум.

Справді, країна великих контрастів і великих можливостей!.. Яка чудна мішанина з європейських будинків і примітивних сакель, росташованих у мальовничому безладді та чисто східному стилі.

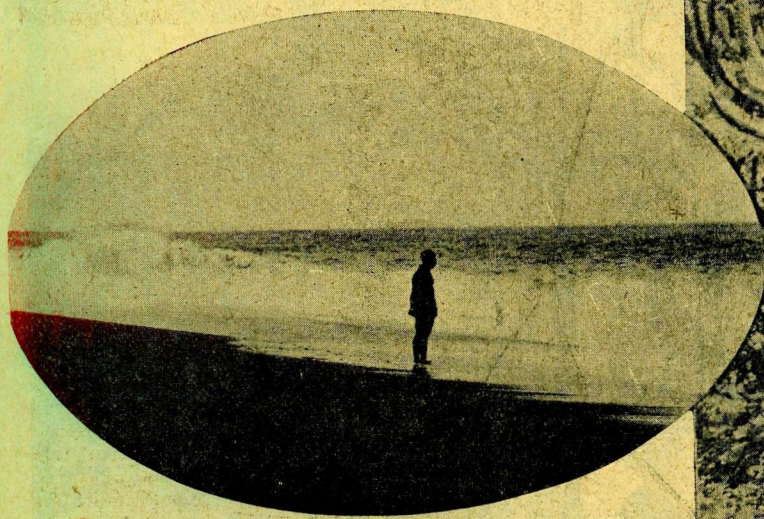
Блискучі, чисті, вибруковані вулиці, краді з них обсаджено рядами пальм, і знову контрасти на кожному кроці... Набережна кишить прибраною приїжджою публікою:

Сухум—„радянські субтропіки“, і багато тут цікавого, але ледве не на першому місці треба поставити колишній

Фото А. Федосова

Австралійська араукарія в Сухумському ботанічному саду. Вгорі—Кравид Сухума з батанічного саду

Починається пік ібії

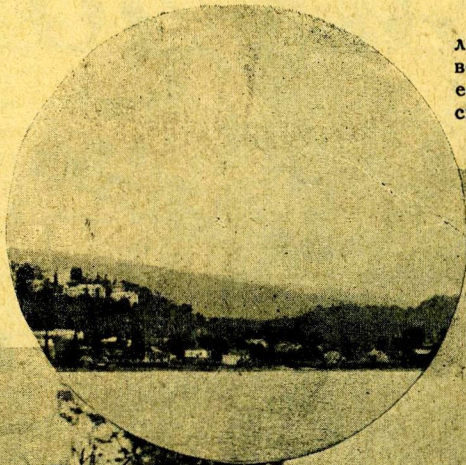
великокнязівський маєток „Синоп“ з його рідкими, навіть для чорноморського узбережжя, насадженнями.

В величезному й дуже добре впорядкованому паркові пишавються різні породи дубів, кипарисів, пальм і коркові

дала йому змогу продовжувати свою роботу культивування рослин на його колишній ділянці, що в тепер Сухумським ботанічним садом.

Тут усе чудове... Роскішні квітники з тонким і ніжним ароматом, темні й стрункі кипариси і цілі алеї „чілійських юбей“ переносять вас у якесь казкове таємниче царство і примушують довго-довго милуватися з цієї справді східної пишноти.

Вечір застає нас в одному з духанів, де грав місцева оркестра з 6 чол., що іноді обергається на хор.

Алея „чілійських юбей“

Знамените кахетинське вино примушує музик згадати старовину, і ось уже ллються чудові, повні суму й меланхолії, турецькі пісні. Їх змінюють дикі перські мелодії, з чисто східними дисгармонійними побудованнями.

Пампаська трава

Оркестру й хор раптом заміняє буйна дзгінка і знову лунають повні жаги й суму весільні та похоронні пісні. Який дужий і ефектний контраст! І як мало ще вивчено східну пісню! Її торкалися, з наших великих

Куток ботанічного саду.
Кипариси

композиторів, лише Глінка, Рубінштейн, Римський-Корсаков, але вивчати її—ніхто не вивчав. Яке величезне і вдячне завдання для музики!..

Вино допито і я знову йду на набережну...

На березі повно народу дві довгих течії безперервно сунуть одне назустріч одному. Чути скрізь горлянкову мову, лунає сміх, а біля ніг сонно плюскоче море.

Невеличкі хвилі м'яко стелються на пісок, кучерявляться піняві вершки і фонтанами бризок розбивається кипучий вал, що наскочив на один з прибережних каменів...

Починається прибій.

Прив.-доц. А. Федосов.

Лицем до села.

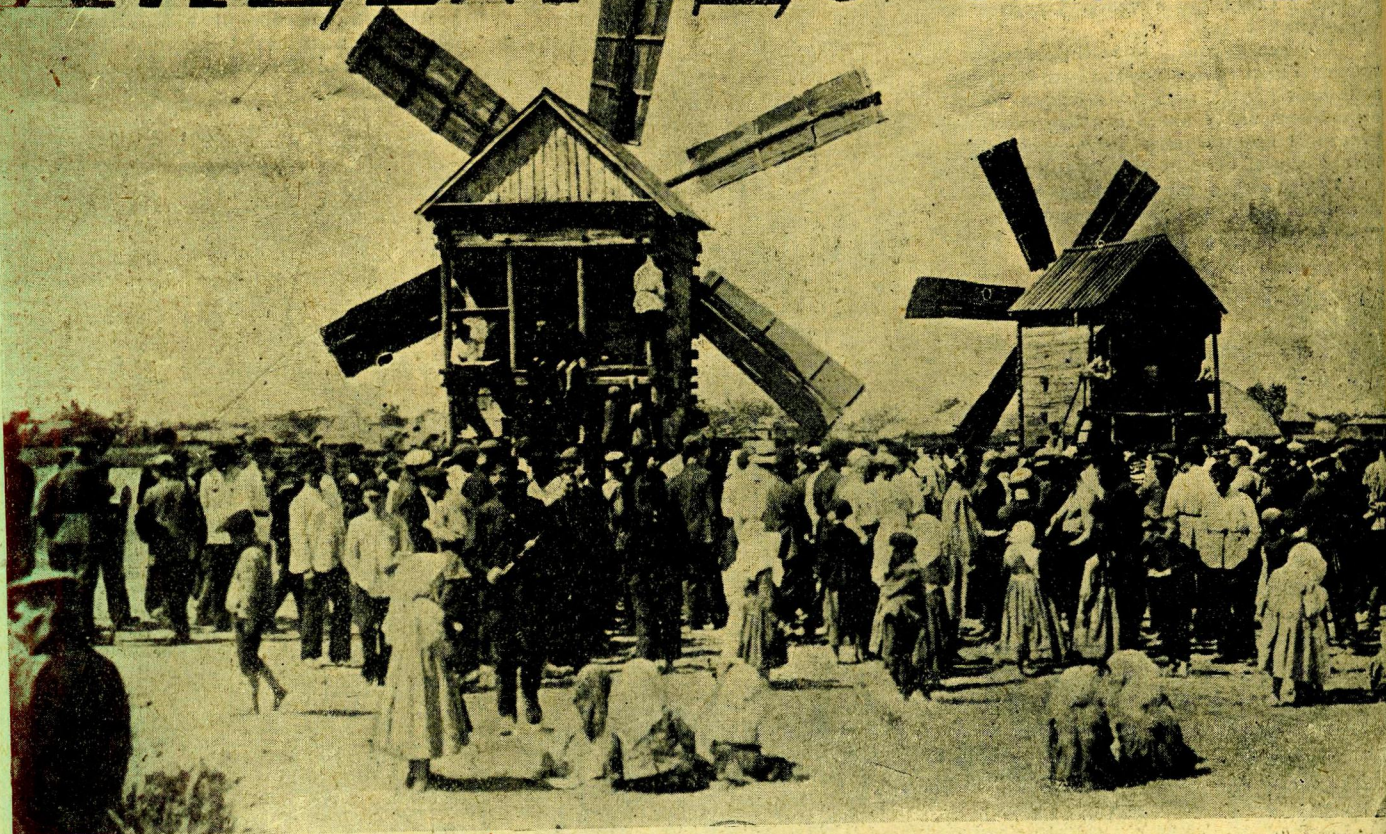

Фото Овзер

НА ДРУГОМУ перегоні за Зміювом ми вийшли з вагону.

На нас чекав легковий транспорт з десятка селянських возів, вислані сільрадами Генієвки та Шелудківки, — двох сусідніх сел, що лежать за 5—6 кілометрів од залізниці.

Штаб групи намітив такий план походу:

Летючий мітинг по прибутті, далі організація драмгуртків, юнсекцій і тоді відпочинок. На ранок — призова стрілянина, ігри, обід і роздача призивів.

Наша духовна оркестра не встигла в Харкові на потяг і через те ми змушені були власними музичними силами оживити непоказну обстановку нашого походу.

Далеко, ген-ген над полями полилися пісні, бадьорі комсомольські пісні.

Біля околиці с. Геніївки на нас чекали. Нам назустріч на чолі з геніївським комосередком вийшла селянська молодь, піонерська, шкільна та дошкільна дівчата.

Ми змішалися з селянською молоддю і, заповнивши широку вулицю села, рушили далі.

До остаточної мети нашого подорожу—до центрального майдана села Шелудківки, ми підійшли, кількісно збільшившись ще й шелудківською молоддю, з прапорами, з привітаннями та багаторазовим „ура“.

Центральний (він же базарний) майдан села Шелудківки на своїй території має: школу, сільраду, кооперацію, церкву, по-півський будинок, сільбудинки та кооперативну крамницю.

Посеред майдану—застелений ряднами поміст,—нашвидку збудована сцена, що її оточив наш загін.

Основне ядро нашого загону являв військовий осередок, крім того до нього входили комсомольці Нарком'юсту, Радлікарні та Радсела.

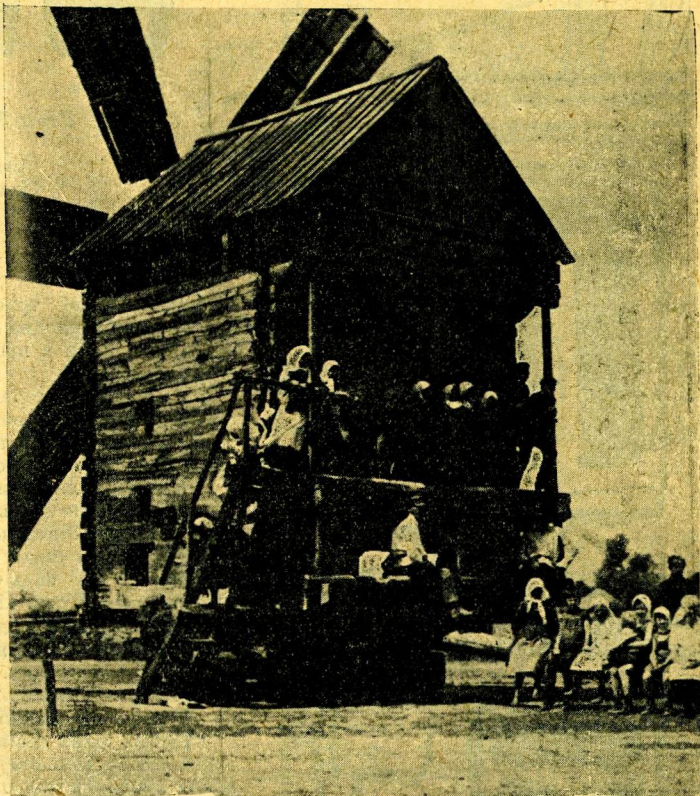
Наш перший похід був розвідчим. Села Геніївка та Шелудківка—безшефні. Наше завдання полягало в тому, щоб хоч будь як розворушити заснулу масу, що в цілому в обох селах являв близько півтора тисяч дворів. Ледве чи можна сказати, щоб нам це пощастило зробити націло. Але зарядку селу, а зокрема молоді, здається, ми дали. Дальші наші поїздки та робота покажуть, скільки глибокі були корінці нашого першого походу.

Бо що ж може зробити нальотом загін у сімдесят одиниць протягом з 8-ми годин вечора суботи до 2-х годин дня неділі?

Невідомо як закінчилась би ця неділя в Шелудківці, коли б нас там не було. Можливо, що чергова недільна п'яна гулянька привела б на вечір до цілком природної в таких випадках бійки. Можливо також, що наша присутність не внесла будь яких особливих яскравих та нових почувань у святкове життя села.

Але одного ми можемо бути цілком певні, що більшість і переважна більшість селян у цей день прийшла до нас і пішла за нами.

Оркестра, стрілянина, ігри протягом цілого ранку були центром уваги цілого села. Слідом за нами весь час ішли селяне, кожний наш рух, кожне наше слово чутливо сприймалися.

Ми поверталися, після роздачі призів та подарунків (книжок та газет), у супроводі такої ж численної, хоча вже трохи меншої чим ближче до околиці юрби.

Ми вертали тим же шляхом вздовж житнього моря, тепер уже ясно відчуючи, яким важливим був цей недільний похід і в нашому житті і в житті села, що ще не вийшло з темряви забобонів і старого побуту.

Жваві розмови й бадьорі пісні не втихали аж до самої станції, а щире прощання показало, що ми своє завдання таки виконали, що ми таки розворушили молодь Геніївки Шелудківки, засіявши там зерно нової культури.

Наш похід був першим кроком у справі культурного ведення комсомольської молоді столиці з селянською молоддю Геніївки та Шелудківки, першою спробою проведення гасла „лицем до села“ на цьому занедбаному ще відтинку культурного фронту.

Овзер

ЖИТЛОКООП

№:

Етюд М. Іаґтичної

Житлокооп — це соціалізм.
Сучасний Кузьма Прутков.

Передісторичне

На стикові трьох вулиць, незграбно випнувшись із низки собі подібних, стоїть забруднений білий трьохповерховий будинок. Він належав колись графові К., і жили в ньому три родини: самого графа, якогось професора та ще нафтопромисловця.

Свідком цих передісторичних часів залишилися праля Міля, побожна пристаркувата жінка з губами шворочкою. Вона лише й згадує ці любі її серцю часи, сидячи увечорі в своїй кімнаті біля горища та дивлячись у куток на потемнілу божницю. Вона хоч член Житлокоопу, проте радянської влади не визнає і на зборах не буває.

Будинок — справжні хорони: височенні стелі, розписні плафони, кімнати — як зал. Прозорі романські вікна... Парове опігрівання... Колись тут була „чистота лепота“.

Тепер це Житлокооп №... з населенням невеличкого села.

Полупився білий фронтон, посивіли доричні колони, потріскалися сходи.

На дверях безліч дзвоників, з написами іноді не дуже вдосконаленою рукою Лещеві — 1 раз. Пінній — 2 рази. Сосінам — 3 рази.

Привольящому — дзвоника нема, — замість цього дірка й напис — стукати 2 рази. Це, бачите, тому, що він електротехнік. Потім новий дзвоник і нові прізвища з числом належного дзвонення. Внизу ж сувора приписка: „Коли до Леща, то ні в якому разі не дзвонити Пінній...“

І так з відповідними змінами прізвищ по всіх поверхах.

Підвал живе своїм власним життям без дзвоників та прибіральщиці — і рахує собі „обійденням“ пролетарем, а всіх мешканців над ним „буржуями“, хоч би це був прала Підгорна або палатурщиця Лещиха.

Чудний облуплений будинок! Ти рідний мому серцю як спогад дитинства, як образок чийогось замурзаного дитячого личка; воно впалося в пам'ять і тягне в собою довгу низку інших і сумних і любих постатей та подій, що валять і вражають думку своїм ефемерним фантастичним життям поза часом. Все мине, зміниться і ти, Житлокоопе, але завжди я згадуватиму про тебе в твоєму дитинстві, коли ти ледве спинався на ноги, згадуватиму тебе і завжди при цьому міцніше стукатиме моє серце, — бо ти ж дитинство нашого побуту. Хоч це й дуже тяжко збагнути, а ще тяжче цьому повірити.

Голос Житлокоопу

Ще на світ не благословляється, а вже безвідповідально грюкають вихідні двері, на що у ві сні лаяється журналіст, чий ліжко якраз біля дверей. Це рушив на базар, м'яко ступаючи як кіт теплими повстиянками, огрядна Явдоха Самійлівна — людина, що виросла в Житлокоопі „самосівом“, оселившись у кухні та ставши добровільною кухаркою й експлуататоркою тих нещасних, хто немає часу готувати собі обід.

Журналіст хоче знову заснути; починає куняти (він учора щось писав і ліг тільки після 3-ої). Але послухав вухом, вже ловить далекі кроки, що наближаються, пухнуть, важчають, за кроками — голосні безтурботні вигуки, „Голос Житлокоопу“, — бурчить журналіст під ніс і засипає міцно, що вже не чує нічого.

Галасують студенти. Вони не мають „ні печали ні воздыханія“, живуть на стипендію і не платять за помешкання щось уже рік.

Голова Житлокоопу — тов. Опасистий — остаточно втратив надію одержати з них гроші і флегматично не добає їх. Нервовий же холерик — секретар Подригайло — систематично вартує біля парадного (тільки в цей час і можна здибати студентів) і, жалісно звертаючи до них свої блакитні безневинні очі, питає, ніяковіючи — за них: „Ну, а тее... як його... з грішми... з заборгованістю як воно буде?“

Браві бурсаки не дають себе збити з пантелику і хором відповідають:

„Як тільки стипендію одержимо... і зараз же“.

Бідолашний Подригайло сумно дивиться, як з грюкотом зачиняються за ними двері і безпорадно махає рукою.

Тимчасом душа поверху — кухня — прокинулася: вона дзичить, гуде, палає блакитними й жовтими вогнями примусів, а біля них, немов підземні духи, поракуються в ранковому негліже хазяйки й хатні робітничі.

Тут і юрисконсультська Дуня і Лещиха, і Опасиста, і Сосіна — маленька бі-

лява жіночка з високим розумним лобом і чудовими зелено-сірими очима, що не звертає уваги на дрібниці й неприємності житлокоопівського життя, а доброзичливо сміється, блимаючи чудовими білими зубами; тут і обидві Шури—робітниця: одна журналістова, друга—кооператорська, як звуть їх у Житлокоопі за фахами їхніх хазяїнів. Вони дуже цікаві й гарні.

Шура журналістова—висока, чорнява й ставна, має нещасну долю, що нею цікавляться всі житлокоопівські жінки. Вона трохи сердита й швидка на лайку. Хазяїни її побоюються і кличуть Олександром Михайлівною.

Друга Шура—повна їй протилежність: весела, співоча, без ніяких сумних історій, влюбчива й білява. За вдачу студенти прозвали її „Светлановою“. З хазяїнами живе душа в душу в одній кімнаті і кличе їх Ванею та Дорою.

Шура чорнява сьогодні не в настрої.

„Знову лист від сестри...“ каже вона одривчато, ні до кого, власне, не звертаючись. „Знову треба їхати забирати дочку... І яка ж я нещасна з цією дитиною... В притулку була—занедужала, ледве виходила... До сестри оддала—весь час докору, що з мене мати погана. А де ж її тут держати... Спиш у кімнаті з хазяйською дівчинкою, окремої кімнати нема... А сестра... Як посваряться з чоловіком, так мені зараз же й шле листа: не могу я губити свого життя за твою дитину! І куди я тільки приткнуся з тою дитиною?.. Одна без чоловіка“.

„Без чоловіка?“ гірко озивається куценка Лещиха, жінка палятурника. „Без чоловіка краще... Ніхто не б'є, не лає, не знущається...“

Очі всіх присутніх жагуче вп'ялися в неї, вимагаючи пояснень: вчора у Лещих уночі був черговий скандал і всі цікавляться подробицями.

„Приходить о 3-ій уночі... І до мене в ліжку. Цей волоцюга... Тинається бо зна де, бо зна з ким і має ще нахабство лізти до мене... Я відштовхнула його геть. Він же зуби зіптив і знову за своє. Я вже й сорочку на ньому пошматувала. Він мовчить. Я лаюся, скаржуся, дряпаюся... Раптом він, як той звір, як укопить мене, як струсне, як шпурне на шафу... Тут я й знепритомніла...“ сповідається охоче Лещиха.

„Ду-у-ня!“ перериває загальну напруженість тоненький голос юристконсультші.

„От проклятуца! Життя од тебе нема!“—сичить жовчна розвідка Дуня і навмисно повільно човгає стоптаними червиками до дверей, звідки висунулася мальовнича голівка гарненької жіночки.

„Швидче сніданок Леву Борисовичу—він же спізниться!“ кидає злісно голівка, зникаючи за порт'єру.

Коридором, важко гунаючи, несе свою немов обкладену з обидвох боків подушками постать тов. Пінна—аліментщиця, як глузуливо кличе її де-хто з чоловічої половини Житлокоопу. Пінна досить безцеремонна, навіть брутальна, але самовіддано зранку до ночі прасує, шие, варить на своїх чотирьох хлопців, грозу й жах сусідам. Дивно чути, коли вони—цибаті й дужі—слухаються її та ніжно звуть її „мамочкою“.

Ні на кого не дивлячись т. Пінна підходить до свого столика біля вікна і починає розпалювати примуса, обережно наливуючи з пляшечки спід пахощей жовтий спирт.

„Уявіть собі—Жоржик учора ледве не згорів!“ голосно, немов у лісі, звертається вона до похнюпленої Лещихи. Та обертає до неї свою розпалену власноручно пофарбовану голівку.

„Хотів помити голову і став біля колонки в ванній. Як вихопиться полум'я, одяг на ньому й з запалав... Ледве врятувала!“ хвилюється Пінна.

„Який жах!“ втручається тихий голос Опасистої—жінки голови. Вона дуже смирна й молода. Чоловік узяв її за вроду з подавальниць сто-

лової, розійшовся з старою жінкою—селянкою,—і тепер вони живуть у кімнаті

з натертою підлогою, дзеркальною шаховою та англійськими ліжками... її бажання далі не сягають. Не те з її чоловіком: він, перефразуючи відоме прислів'я: що „поганий той комуніст, що не хоче стати наркомом“,—вперто й багато працює на якійсь відповідальній посаді в інспектурі.

В Житлокоопі його, хоч весь час і обирають, але не люблять, приписуючи йому гріх непотизму: він, мовляв, спромігся підчас свого головування витягти свого брата слюсаря з підвалу на 3-ій поверх.

„Джч! Тр-ж-рам!“—це б'ється посуд. Слідом дзвенить сміх Сосіної:

„Абраша! Я посуд побила! Ха, ха, ха!“

Збентежене японське обличчя Абраші Сосіна криво посміхається крізь напіввідчинені двері.

Сосіни обидва—студенти медици, і в цьому році закінчують інститут. До них заздалегodi ставляться всі з повагою, починаючи від аліментщиці і кінчаючи обидвома Шурами.

Об одинадцятій уже нікого крім хазяйок та робітниць нема. Руки вільнішають Розв'язуються

язики. Миючи м'ясо та чистячи картоплю, обидві Шури починають конкурс своїх хазяїнів:

„Мої дуже хароші“, починає „Светланова“.

„Ще б пак! Цілий день нема вдома“, критично озивається чорнява Шура.

„А як прийдуть, вона з фабрики, а він з посади, побалакають гарненько про якісь там завкомі то-що, вона й лягає... вагітна... А він ще довго щось пише...“ каже „Светланова“.

не чуючи Шуриноного закиду.

„Та ти так за них оступаєшся, що вони наказали тобі кликати їх Дорою та Ванею. Мої не такі.“

„Тоб-то кращі? А чия хазяйка показує в кухні нечисті тарілки та каже: „Ето ужас, Олександра Михайловна!“ передражнює „Светланова“ тоненьким голосом руську мову журналістової дружини.

Шура чорнява запалюється. „Що з того? А де твої подарунки? Все сама купуєш! Краще мовчи вже, Венеро!“ кидає вона переможно слівцем, підхопленим од студентів.

„Светланова“ ображено замовкає.

Стало тихо. Погупала геть Пінна. Чути тільки, як шкварчить палене волосся на голові Лещихи, що завиває собі кучері, з економії підкладаючи шипці на примус Шури білявої.

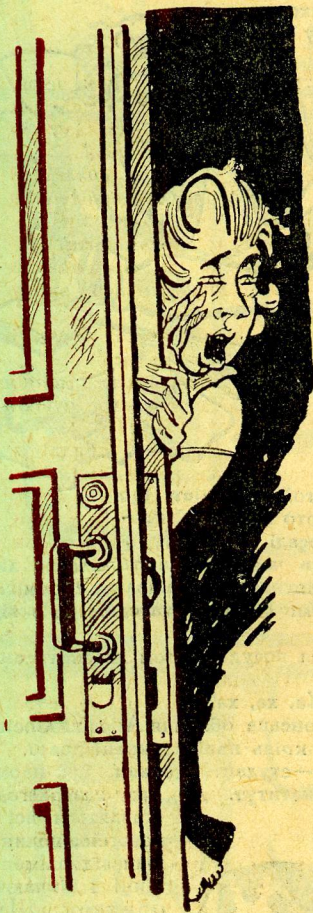
Довгої мовчанки „Светланова“ не витримує, і звертаючись до юристконсультської Дуні, починає розповідати свої вчорашні амурні пригоди.

Вона розповідає так смачно, що і в Лещихи і в обидвох робітниць запалює жагу до пригод, до спогадів, до нічних зустрічей, поцілунків.

„Чоловіки!“ зітхає Лещиха.

„Кохання!“ акордує їй Дуня і починає і собі туманно й замріано розповідати про женихання свого колишнього чоловіка.

На кінець її розмови до кухні заходить з купою брудної білизни т. Призволяща, безробітна машиністка, що живе з братом, студентом електриком поруч кухні.

„У мене два квитки до Польського клубу, на день робітниці,“ каже вона, наливаючи в ночви воду з крану над раковиною, де пишався напис „поверхового уповноваженого“:

„Мене не забувай
А краде промивай!“

Призволяща привітно всміхається своїм безкровним обличчям (вона недавно труїлася чи то від кохання, чи від безробіття). „Може ви підете?“ звертається вона до Шури.

„А що ж, як ваша ласка!“ стримано згоджується чорнява Шура.

„От спасибі вам!“ щиро дякує безпосередня „Светланова“, і очі їй запалюються від радості.

„Мама! Ма—а—ма!“ чути з далекого коридору роздратований голос Лещихиної Зосі. „Істи хочу! Де ти мама пропала?“

Лещиха простує до дверей, але чорнява Шура, щось згадавши, затримує її на порозі.

„Агніє Івановно! Ви вчора ввечері були на кухні?“

„Була. А що?“

„Так це значить ви весь папер залляли гасом?! Добре, нема чого казати! Буржуйка яка знайшлася! Ми з Шурою щовечора поприбираємо, покладемо чисті газети скрізь, а вранці все брудне, смердюче. Пху!“

Вона силе закидами, не даючи їй слова сказати спантеліченій

Лещисі. „Гуляти хочу, пусти на двір. А—а—а!“ гугняво співає житлокоопівський „соловейчик“—Вова Опасистий, починаючи свій день.

Він скажено стукає пухкими кулачками в замкнуті двері.

Агнія Іванівна, ледве врятувавшись від роззлюченої Шури, намагається, проходячи повз дверей Опасистих, угамувати „соловейчика“.

„Годі, Вовочко! Мама до Цербокпу пішла! Пожди трошечки...“

Але „соловейчик“ не вщухає і його голосний спів ще довго дере вуха недобиткам Житлокопа, не врятованим ні посадою, ні вузом.

„Ольфрейнове малярство“

„Трясьця на вашу голову!“ стиха сичить прибиральщиця Таня, заглянувши з відром та ганчіркою години о дванадцятій у „чепурню“.

„Знову забили! Вода через верх пішла! З такою роботою я з болячок не виходжу. Товаришко Пінна! А йдіть бо сюди!“

Пінна, скарбник і член правління, давно вже знає в чім справа і, одчинивши двері з своєї кімнати, голосно кричить:

„Зараз прийде Вобла! Я вже казала йому...“ Вона важко підходить до Тани, що безпорадно кинула ганчірку і в роспуді стоїть перед темною пашею чепурні.

На крик збігаються обидві мовчки споглядають залляту на два метри водою й брудом чепурню, де ють шматки вати і забруднений папір.

чепурні сміливо розмальовано (Пінна но одвертається од цього, не без рації ваючи, що тут брали участь її хлопці).

Там стоїть друкованими літерами: „Жиди! Пильнуйте чистоти!“ Очевидно цей „дотеп“ дуже подобався його авторів, бо повторюється в кількох варіаціях.

Третій поверх написів не знає. Так за те там—рясні визерунки—

„ольфрейнове малярство“, як каже медичка п'ятого курсу, Лариса Миколаївна.

„Ось і Вобла: Таня, одчиніть двері!“ каже Пінна, почувши дзвоник.

Сіре як земля обличчя з глибоко запалими блакитними хорими очима, висока кощава постать у засмольдованому кожусі—стає їй собі перед

цим житлокоопівським жаком. Це—Вобла, двірник. Він стіпає бійми по брудній калюжі, дістає довгого дрота і почне битися в середині.

„Тут хоч не хоч, а треба капітального ремонту“, Хвощови закахавши од колючого смороду.

„Та тут і за капітального ремонту будують калюжі,“ кидаючи шовши Лещиха.

„Монтюри прийшли, штепселі познимали, а дротики не кожне тямить.“

„Ці монтюри у мене в печінках сидять,“ озивається за своїм звичаєм Пінна. „Як треба було міняти провідні, щоб дешевше було, умовилося з „часником“

трошки зробити та й кинє—мовляв, нема грошей на матеріялі. Так і перебрав у нас карбованців з триста... А зробив всього тільки 3-й поверх. Та й то ще станція не приймала... Я вже посивіла од тих грошових турбот!“

„Ех! Усе це дрібниці—аби здоров'я!“ озивається сухитний Вобла.

„Агніє Івановно, по-зичте гасу—до „павучка“ не хочеться бігти“, звертається чорнява Шура до Лещихи, забувши, як що-но мерзала її.

Та Лещиха не злюбила серцем—у ній є щось дитячого—не шкодує гасу і охоче дає сулію суворій пильнуватичці чистоти.

Вобла, упорядкувавши чепурню, йде до дверей, але закахався їй, опершись об стінку, з натугою харкає в брудну хустку.

Таня, прибиральщиця, сердито торохтить відром, витираючи з підлоги воду.

В кухні жаво гудуть примуси: незабаром час обіду.

Першими приходять зі школи діти, за ними Сосіни, електротехнік Призволящий, юрист-консульт, журналіст і хутко все помешкання сповнюється гомону, як той вулик.

Біля ванної збіглася черга мити руки.

Хтось стиха лається наскочивши на замкнену чепурню.

У коридорі гасають діти: хлопці Пінної, Лещихина Зося, журналістова Валя і Вова Опасистий. Вони грають у схованки. Стукають дверима і ховаються за розкладні ліжка та брудні кофри, що стоять по кутках. Кінець-кінцем одне ліжко не витримує і з гострим гуркотом простягається на підлозі.

„Не можу! Не можу далі! Заберіть дітей! Мені завтра зачота здавати!“ кричить зі своїх дверей Сосін, розпачливо блимаючи білками зі своїх японських окулярів.

„Абраша! Заспокойся!“ вгамовує його весела жінка.

У цієї немов безтурботної й легковажної Сосіної дочки роман.

Дочка багатих батьків, вона закохалася в більшової родину, що прокляла її, і пішла ділити зрадливу коханця.

Чоловік її скінчив два факультети, воював на фронті під час горожанської війни і з ним вона побувала по Союзу. Кінець-кінцем потрапили й до Туркестану.

Минуло чотири роки.

Стала „Лялька“ помічати, що чоловік її багато п'є. „У нас на батьківщині (він був болгарин) вино п'ють з соски!“ сміявся він на її зауваження.

Чим далі гірше. Бідна Лялька часто бачила свого чоловіка. Але терпіла і думала: „Невже ж на завжди?“

розумний... Він же так мене любить...“

Пішла, жіноча вдача, на хитрощі. Почала вмовляти перевестися кудись до центру. Думка така: велике око більше цікавих людей, нових інтересів... Буде незручною.

Чоловіка її перевели до Харкова. Тут вона вступила до

туту і почала завзято працювати. І чоловік ніби взявся за розум. Все щось не гаразд. Раз приходить вона з інституту раніше, ніж зазвичай. В хаті повно—гостей. На столі пляшки, консерви, вареники, Хмарами дим.

Чоловік збентежено просить за щось вибачення і знайомить її з гостями—чоловіками та нафарбованими по саме нікуди жінками... І ось їй одна впала в око: білява, гарненька, що зі смаком їсть цигарку, високо заклавши ногу за ногу і на ній, на цій горішній жінці, був її—Лялькин—блакитний пенюар з турбанами шовку, чоловіків подарунок!!!

Вона раптом зрозуміла все. Вибачившись вийшла ніби по своїх справах. І пішла геть з дому на завжди. Так, у чому стояла. І от без копійки, без речей прийшла вона до якоїсь сукурсниці та й залишилася у неї. Добрі душі товариші підтримували її до стипендії.

На 4-му курсі вона одружилася з Сосіном.

З колишнім своїм чоловіком більше не схотіла бачитися, не зважаючи на його жалісні листи та пахучі квіти, що він не забуває надсилати їй і тепер в день її народження.

Після протесту Сосіна Пінна покликала дітей до себе.

Всі чинно сіли до столу і почали грати в „блоскі“.

Раптом Валя побачила на стіні портрет а і пильно подивилася на нього.

„А я знаю хто це,“ каже вона, вказуючи на портрета рожевою пучечкою. „Це Борин папа“.

„Це й наш папа!“ озивається восьмирічний Олекса Пінний.

„А чого ж він живе не з вами, а з Борею?“ дивується дівча.

„Він покинув нас з мамою!“ похмуро відповідає Олекса.

„Чому?“ Валя збентежено оглядає всіх, потім поглядає її падає на бідну брудну кімнату. „Може

Валічко, бідні, що кинули! нарешті каже вона гірко. Як виросту, то поб'ю морду батькові! з люттю, виривається у

„Чи може ви були неслухняні?“ здогадується Валя. Вона одвертається.

Вона одвертається ніч. Холодно.

Вона економить на паливі за рахунок здоров'я житло-

вова. Настає тиша.

Олекса засинає.

Іноді пізно вночі чути грукіт дверей та безтурботний до повертаються студенти.

Відповідальна дама

Прийшло літо зі своїми розвагами й турботами.

Колись біля будинку був розкішний сад. Були кусти, штоси, рози, бузок, фруктові дерева. Тепер крім кількох виснажених спорихнятих осик нема нічого і житлокоопівці дивуються: здається ніби і не нищили, не зривали, а воно все пропало до ноги!

А тут іще почали будувати поруч новий будинок: розламали паркан, понавозили цегли, побудували робочі бараки—піввечили й решту саду. Нещасні житлокоопівські матері з жахом дивилися, як гасують проміж коней та підвод з цементом спритні діти. Пилука засипає очі. Візники лаються. Пробували водити дітей до скверів, але обід треба було вдома варити, і діти тимчасом знову бігли в той сад—труп.

Одного разу в садку з'явилися несподівані гості: босяк і босячка. Вони любенько лягли під парканом „розважатися“.

Перша звернула на них увагу Лещихина Зося, що вже де-що розуміла, живучи з батьками в одній кімнаті та повсякчас чуючи нічні сварки.

Вона покликкала подругу—журналістову Валю—і обидві з напруженою цікавістю почали стежити за ніжними коханцями.

До них, як до старших, приєдналися Бевини Боря й Галя, швидкоока Валя Вобла і ціла зграя Вовків (так звали всіх житлокоопівських Вов—починаючи від юристконсультного і кінчаючи Вовою подотьоровим).

Діти стояли мовчки і так захопилися видовиськом, що Бевиха і журналістова дружина, здивавшись (обидві несли дітям сніданок) аж зраділи.

„Ох, коли б ото хоч шматочок саду дав нам Комунгосп,—ми б загорожу зробили, квітів насіяли...“ мріяла Бевиха.

„Піску б для дітей привезли... Он дивіться, і в цьому пеклі загралися... Аби дерева були...“ озвалася журналістова дружина.

„І в що вони там так пильно вдивляються?“ дивувалася, наближаючись Бевиха. „Ой лишечко!.. Пішли геть звідси!“

„А ви хоч би дітей посоромилися!“ звернулася вона до ніжної парочки.

Босячка повернула до неї свої запухле, в синцях, обличчя і щось стиха буркнула. Босяк в одну мить опинився по тім боці паркану і звідти умовляв свою милу перелізти до нього. Вона трохи повагалася, але через хвилину і сама полізла на паркан, показавши товсті, пухкі ноги. Вони зникли...

Увечері житлокоопівки відпочивають, повкладавши дітей спати та посідавши на парадному, щоб обміркувати на дозвілля останні новини.

Лещиха розповідала, що її чоловік знову поїхав до Чернігова,—там у нього, здається, є полюбовниця.

Шура чорнява переказувала останнього листа од сестри.

„Вже називає сестру мамою“, каже вона з сумом.

„Светланова“ подалася геть з двома новими кавалірами і тільки підморгнула веселим сірим оком, проходячи повз притихле жіноче товариство.

Підвальні ніяк не можуть закінчити сварку за кухню.

Посидівши—росходяться.

Тихо. Гавкають і злостяться заохані собаки. Іноді прогуде випадкове авто. Спокійно сяє величезний, повний місяць.

Раптом повітря перетинає невимовний зойк:

„Рятуйте, вбивають!“ Це Ковальов, нічний сторож крамнички „павучка“ („часників“ на вулиці два, і житлокоопівці відрізняють їх, називаючи одного „бандитом“, а другого „павучком“).

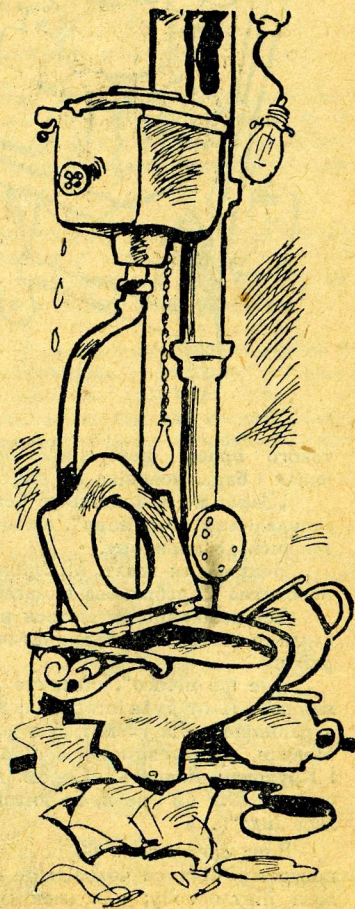
Мовчання. І знову ще страшніше, ще пронозливіше:

„Ой, помираю!“

Серебрякова—жінка дуже відповідального робітника і дуже нервова особа, рясиння з грукотом вікно і голосно на всю вулицю кричить:

„Що це за скандал! Посоромтесь! Я зараз же покличу міліціонера, як не перестанете!“

Куди там! У підвалі чути стукіт, боротьбу, зойк.

Рострівожена Серебрякова дзвонить у міліцію. Через хвилину блискавкою злітає сама в підвал.

Крізь двері несеться стогін і незрозумілі слова...

Грюкають двері, свистять міліціонери.

Наче той ангел помсти, Серебрякова вдирається в одну з кімнат підвалу і стає на порозі. Картина хоч малюй: здо-

у високій установі, але „скоротився“ і на дозвіллію почав водити компанію з грубником-татариним і—кажуть—злodingою, що безсоромно обкрадає Житлокооп.

У грубника завжди горілка. І товариство. І гульба. Весело. Поволі почав і Круков п'ячити. Житлокоопівці думали, що Круков остаточно загинув. Але—ні.

Хтось із товаришів знову влаштував Крукова на завод, і тепер він ніяково одвертається від свідків своєї нещодавньої ганьби, так само як і його жінка, вертка, гостролиця молодичка.

Минає літо. Чим раз густішає пожовкле листя.

Почали з'їждитися з курортів.

Іноді але холодний сумний дощ і порепаний будинок плаче безсилим старечими слізьми. Заходить турботлива осінь.

В стінній газеті Круков радить чистити зуби...

Загальні збори

В парадному коридорі збилися купою мешканці, пильно приглядаються до довгих рясних списків, високо поналіплюваних на стінах: тут і не сплачені мешканцями борги, і паливо за новий рік, і плата за помешкання. Є й приписка: просять не затримувати виплату, бо буде зачнено воду й світло...

Житлокоопівці розшукують свої прізвища і довго плямають губами та чухають потилиці, ніяк не розуміючи: і звідки то воно так багато взялося.

Вгорі над усім панує плакат, заохано розписаний каліграфічною рукою Подригайла:

„У четвер о 8-й загальні збори.

На порядку: 1. Вибори правління,
2. Справоздання ревкомісії,
3. Біжучі справи“.

Увечорі у великому коридорі другого поверху, посідавши на розкидачках, старих кофрах, або на стільцях та осліньчихах принесених з собою, повмощувалися житлокоопівці і чекають.

Світло таки замкнули, і тому збори odbyваються при певному жовтому світлі мізерної газової лампочки.

Грюкають двері і вхолить іще кілька мешканців, що їх ховдив заганяти на збори захеканий, спітнілий Подригайло.

„Здається кворум є?“ питає він Опасистого, що переглядає, нахилившись до лампи, папери з цифрами.

„Так, більше половини. Можна починати. Отут усе... Я мушу бігти на засідання... Починайте поки без мене“...

І Опасистий зникає...

Спершись рукою на високу „буржуйку“, тремтучий Подригайло починає:

„На сьогоднішній день у касі... тее... в касі два карбованці тридцять сім копійок. Кхм... Щомісячний прибуток від дому... кхм... 356 крб. Всього одержано за рік... Заплачено по векселях на ремонт будинку... За нові парові казани... Залишилося сплатити тільки один вексель“...—чують житлокоопівці як у сні його гострий, високий голос.

Суворий, кремезний—мов персонаж з фільму „Панцеоник Потемкін“—підник Бева похмуро дивиться в землю: у нього всі думки скупчилися на одному: як би то його переселитися з підвалу в верхній поверх: двоє малих його дітей уже мають ревматизм... Ту ж таки думку плекає й Васютин, тесля, веселий від важкої шаункової хвороби; він, зігнувшись, сидить на осліньчику власної роботи.

Справоздання ревкомісії ухваляється без суперечок, як і запропонований комфракцією список нового правління.

Але всі ще на щось чекають: у біжучих справах є дріб'язкова, але дуже пекуча справа: старе правління вирішило спитати дозволу загальних зборів здати під житлову площу другу кухню першого поверху.

„Я вношу пропозицію—віддати її нашому секретареві, т. Подригайлові“, кидає діловий голос нового голови Яругина, інженера-хеміка, теж мешканця підвалу. Це на диво всесела й талановита людина. Робітник з Донбасу, він кінчає за чотири роки технологічний інститут і лишається в ньому аспірантом прикладної хемії, як майбутнє „світло“.

ровенна, черевата прала остовпіла, спинивши на люту жилувату руку над звязаним рушниками миршавим чоловіком, спантеличено дивиться на Серебрякову. „Зараз же розв'яжіть!“ владно наказує відповідальна дама, почувавши за собою крім посади чоловіка ще й міцну міліціонерську спину, що ніяк о мнеться в вузькому коридорі. „Нема

такого права, щоб жінка не била чоловіка!“—опам'яталася прала і бац... чоловіка по пиці.

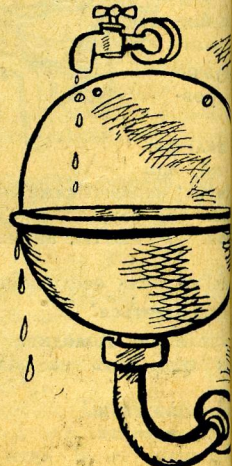
„Зараз же припиніть це безчинство! Міліціонер, заберіть цю скандалістку до району“, лютиться Серебрякова, хутко повертаючись до коридору.

Зчиняється гвалт. Міліціонер тягне чомусь чоловіка, але непохитна Серебрякова вимагає, щоб забрали обидвох.

Всі мешканці збігаються на парадне і з задуманими поглядами стежать за драматичною трійцею, що простує до району.

„Це ще нічого“, статежно каже Підгірна, стара і в ластовинню. „А от була історія, як жінка грубника била Круковшу—з ревнощей... Як учепиться в волосся та як ударить об підлогу... Мовчки, зуби зціпила й піна на губах... Ледве не вбила... І Круковша мовчить... Сором. А сусіди позачиналися—мов і не чують... Як би не я, не вихопила б з рук—була б Круковша десь інде“...

Вона спиняється, бо повз двері, ні на кого не дивлячись, проходить білявий чоловік: це сам Круков. Він—колишній голова Житлокоопу; походженням з робітників, працював десь

„Це ж неможливо, не по людському просто: тов. Подригайло живе в одній кімнаті з жонатим братом. Вам всім відомо, що братова заведувала після полог“...

„А що з нею таке?“ питає медичка з 3-го поверху Пінну, що сидить поруч неї.

„Однялися ноги... Вже третій місяць. До неї приїхала мати доглядати її й дитину“...

„Так вони вже в шістьох? Та як же вони там містяться?“ стика шепоче медичка.

„А так, що часто-густо бідолашний Подригайло вночі спить на віконечку в коридорі“...

Серед зібраних галас. Всі говорять разом і нічого не чути.

„А чи не можна було б віддати комусь кухню за гроші?“ покривав всіх гучний голос практичного касира Пінної.

„Еге! буде так само як з другою кухнею 3-го поверху“, одгукується медичка. „Продали непманші за 200 крб., а вона вас і одурила: показала промислове свідоцтво своєї сестри, виселилася, а тепер і платить як безробітна!“

„Еге ж! Аби не своїм“, гірко озивається Васютин.

„Що, може сам ціляєш?“ втручається Бева. „Так у тебе ж на Холодній Горі будинок з Церобкоопом. Чого ж ти там не живеш?“

„А дітям як учитися? Та й ти теж... спалахує Васютин. „У Змієві хати з подвір'ям нема? Продав може?“

Бева ніяковіє і бурмоче щось незрозуміле.

Тимчасом гармідер зростає. Мешканці першого поверху репетують:

„А де ж білизну прати? Тут тобі й їжа, тут тобі й білизна“...

„Не гігієнічно“... чути владний голос Серебрякової.

„А нам можна?“ зловтішно тріумфують мешканці покривлених поверхів, почуваючи свою більшість.

„До суду подам! Не можна і прати, і варити в кухні де по 17 хазяйок.“ галасує латиш-урядовець з першого поверху.

Найкумедніша річ—те, що якраз він і „продав“ кухню третього по верху безробітній „непманші“ підчас свого короткого головування.

„Голосувати! Хто за пропозицію віддати кухню першого поверху тов. Подригайлові?“ підносить голос Яругин, посміхаючись у свої недавно попалені від вибуху в лабораторії вуса.

Руки здійснюються вгору як по команді.

„Шабаш!“ Кухня належить тов. Подригайлові“, каже задволено Яругин.

„Облизня з'їсте!“ спокійно, але отрутно одгукується латиш. „Я на кухню вже замок повісив. Одімкнути зможете тільки після суду!“

Пасаж...

Класова сутичка

Отакі, як бачите, двоногі мешканці Житлокоопу №... Але існують у нього, хоч і без офіційної житлоплощі, ще й інші:

По-перше, — коти, що кубляться по горщиках та коридорах, затроюючи все нестерпучим смородом і несавомитими вигуками о весні!

По-друге — блощиці, таргани й прусаки по місяцях загального користування. Останні аж хурчуть по тих газетах, що їх розстеляють по столах у кухні ретельні робітничі Шури.

Літом, за браком їжі, все безкриле плем'я хмарою насувається на поодиноких житлокоопівців, що не поїхали по домах відпочинку, чи на курорти. Тоді починається жах

„Он дивіться, Ларисо Миколаївно, та він же по столу до вас лізе...“

„Що там по столу“, зі злістю озивається медичка 3-го поверху. „Вчора в супі плавали! Просто зі стелі плигають... Вже й крон не допомагає... Не їдять та й годі... Нічого,“ втішається вона, „взимку всі до кухні перейдуть, бо в кімнаті хоч собак гоняй від морозу!“

„А до мене блощиці поналазили... Покусали дитину, аж пухирі понабрякали,“ скаржиться прокурорша.

Ця в золотих кучерях з тонкими ніжками й рожевим личком жінка має кепську звичку—вживати „продукційних“ термінів.

„У дворнички теж... Валічку її покусали, гаді...“ Далі йде нелітературне.

„А як її чоловік?“ не звертає уваги звика до лайки Лариса. „Не покрашало йому?“

„Та де там! Цього року зовсім эле... Одвезли до лікарні.“

Прусаки й блощиці справді взимку позникали, бо холод був лютий. Проте житлокооп завдяки морозам придбав ще одного мешканця,—чорну з білою душею собачку, за ці властивості названу „Гіксом“, за йменням англійського чорносотеньського міністра.

Паска. Житлокооп кипить, немов той казан. Вся напруженість його життя перекинулася у підвал, де міститься одним одна на весь будинок руська піч. Кожна хазяйка намагається заявити свою чергу на неї.

Так куди там! Хіба з тістом можна впоратися як хочеш? І звідси починаються колізії, що ледве не доходять до справжніх бійок.

Прокурорша, покинута своєю робітницею в найскрутніший момент, у п'ятницю ранком, в спілді з сусідкою медичкою Ларисою замісила тісто і пішла до підвалу.

Була пізня ніч. Але підвал грюкав дверима, полоскався водою, смачно пахтів що-йно спеченими булками... Взагалі бурхливо готувався до „свят“.

Обидві сусідки розпалили ще теплу піч і почали на столі в останнє вимішувати тісто. Було душно і від незвичної роботи і від печі; з обидвох хазяйок струмочками стікав піт.

„Ніби хліб із сонячної машини,“ осміхнулася прокурорша, намагаючись витерти ліктем лоба де поприлипало золотаве волосся.

Медичка, песиміст вдачею, не встигла відповісти, бо двері широко розчинилися і в кухню вкотилася Бевиha. Грізно наживши брови, немов не пізнаючи, запитала:

„А хто це тут пече без спросу? Забирайтесь геть! Мої булки вже в хормах“.

„Та наші теж зараз будуть...“ спробувала оборонитися прокурорша, що раптом забула своє вміння лаятися.

„От таке! Нову моду взяли: з усіх поверхів та до нас у кухню... Ми ж до вас спати не приходимо...“ наступала енергійна Бевиha.

„Так ми хоч після вас...“ миролюбно втрутилася медичка.

„Про мене. Як знаєте, аби мов не пропало,“ кинула зневажливо Бевиha і, захопивши позиції почала поратися біля приготовленої „буржуйками“ печі.

Роздратовані сусідки склали своє тісто в макітру і люто лаючись, потюпали на гору.

Так мирно закінчилася пасхальна класова сутичка в нашому Житлокоопі №... Без контрибуції. Папушники все ж вийшли чудові і в неділю прокуроршу майже до смерті захвалили відповідальні „буржуї“ третього поверху...

Хай живе культурна комуна

О-весні помер дворник Вобла. Днів за два перед тим Лешиха біля парадного балакала з його дружиною, молодію і рум'яною жінкою. Діти обидвох гралися „в класа“ на порепаному асфальті. „Як був у Шарівці“, казала дворничка, „то його й одвезли до Миколаївської...“

А йому все гірше та гірше...

Раптом заболіла нога. І їсти нічого не може. Вже й сьогодні носила йому... Додому проситься...“

„Може його й із Шарівки тому одіслали, що він уже не живець“, почала була Лешиха, але одразу ж спинилася.

Дворничка зітхнула.

„Куди я без нього дінусь... А я ще й не в союзі... Коли б мені в номернантки кудись у гостинницю...“ в голос мріяла вона.

„Це для мене як раз підходяще. Для Валі дали б пособіє...“

Через три дні труна Вобли вже коливалася на катафалку, проїжджаючи повз Житлокоп на християнське кладовище... Де хто з мешканців пішли за труною.

Прощай, Вобло, земля тобі пером.

Прощай і ти Житлокоопе!

Хай швидше приходить час, коли й тебе, сухітну дитину переходнової доби, вивезуть на християнське кладовище планові будівники соціалізму, розчищаючи місце для культурної комуни!

АКАДЕМІКИ МАЛЯРСТВА АНГЛІЇ 1928 РОКУ

МИ ВИБРАЛИ і подаємо тут чотири найкращих зразки експонатів сьогорічної виставки картин у королівській Академії в Лондоні. Наводимо також один зразок, що характеризує решту.

Певні, хоч і не дуже помітні ознаки, що відрізняють експонат від експоната, звичайно, є. Але в очі плигає одна спільна риса, що ріднить усю цю продукцію майже без винятків.

Справді, подивимось на „Небіжок“—очевидний вплив Дега. „Піймала“—не тільки вплив, а майже копія Бекліна, тільки що замість морського чоловіка з жінкою, намальовано двох морських жінок. „Дочки моря“—еклектичний вплив італійців плюс прерафаеліти. „Лорд Гюерт“—тут вже не вплив когось певного, а вплив убогості самого художника: Найтипівший зразок абсолютного браку індивідуальності.

Де ж власне обличчя! Де шукання, де рух уперед? В чім помітно будь який поступ, що ці художники зробили за добрих 50 років (бо цілком можна повірити, що картини намальовано в 1878 році)?

Нічого—жодного розвитку жодного поступу.—Все життя, культура, цивілізація, соціалістичний рух, наука, техніка—все це за ці роки розвивалося з неймовірною енергією. Зріст досягнень по всіх галузях життя відбувався вулканічним темпом... А мистецтво Англії стояло і стоїть на місці.

Зверніть увагу хоч би на мематику... Скільки в ній сучасності?..

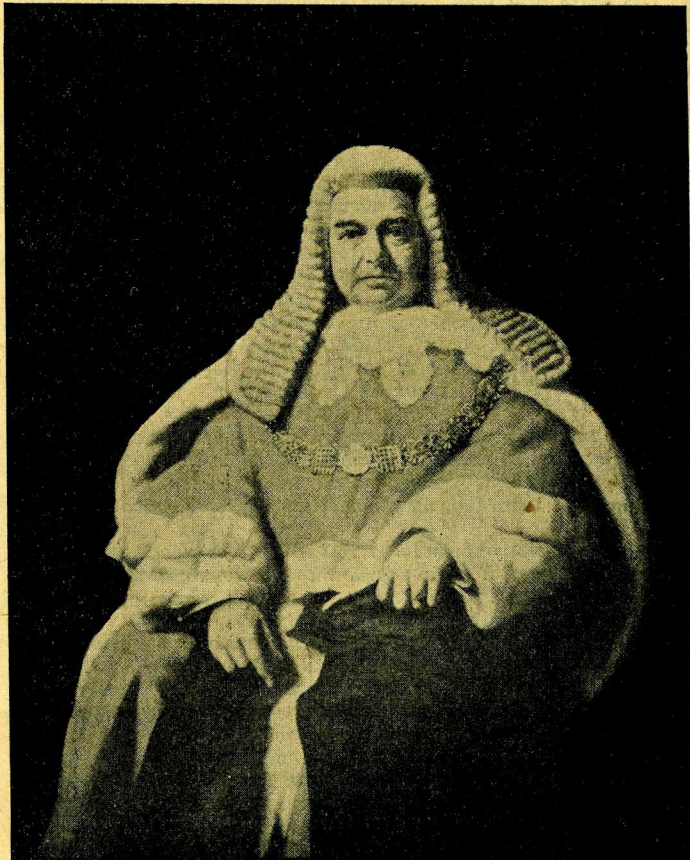
В чім причина такого дивного явища?

Перше—академічна виставка, як усяка академічна виставка, мусить мати журі, де більшість складу—це „зубри“ від мистецтва, що „зберігають славетні традиції“, „охороняють справжнє мистецтво“ і т. ін. Але це чисто технічна, врешті, причина. Головне в тому, що художники подібні картини малюють.

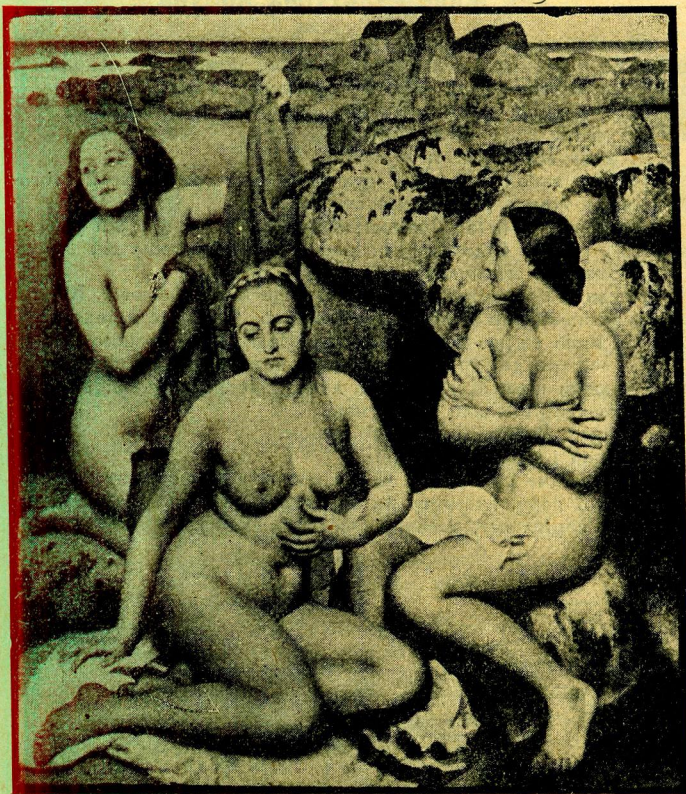
Для пояснення цього факту доводиться звернутися до „соціального замовлення“. „Попит створює пропозицію“.

Художники Англії, ті, чий талант визнаний офіційно і гарантований для споживача маркою Академії, обслуговують цілком певні шари населення,—ті шари, чия соціальне замовлення має солідне обґрунтування в кишенях замовців. Це клас тих, що панує, що стоїть на чолі суспільства, керуючи Англією.

І по виконаних замовленнях, вдалість яких посвідчена самою королівською академією, можна з цілковитою певністю створити

Лорд Гюерт

Найт

Дочки моря

уявлення і про височінь культурних потреб і культурного рівня замовців.

Ми й без того маємо чимало доказів цілковитої зовнішності всього блиску й „шику“ сучасної європейської цивілізації. Але мало є доказів більш яскравих, ніж той, що його дає мистецтво.

Справжня культурність, справжній інтелектуальний розвиток,—вони закам'яніли десь півсотні років тому. Вся розкіш сучасної цивілізації—все це пишний одяг на тілі мумії, що ожити вона вже не може, але зберігатися може досить довго.

Ми свідомо обрали англійців: якраз у них, у „володарів морей“, у держави, що її profession de foi—це постійно зазіхати на всесвітню гегемонію,—якраз у цієї нації одя муміфікація інтелекту найбільш яскрава. Психологічне коріння імперіалізму англійських керівників клас і їхньої „твердолобості“, їхньої зоологічної ненависті до нас, представників не тільки нового сьогоднішнього, але майбутнього завтрашнього дня,—саме в оцій безнадійній відсталості, злиденності і старечій імпотенції їхнього інтелекту.—Ніяких „погоджень“ тут не може бути органічно. Знаменита ідея „миру“ в промисловості більш безглузда, ніж ідея „миру між вовком і телям“. Справа не тільки в непримиренності інтересів капіталу й праці, але й у безодні, що лежить між змертвілим інтелектом старих „хазяїв життя“ і свіжим, повним життя духом пролетаріату.—Ця ідея ввійде в історію як приклад, можливо, найяскравішого безглуздя за все життя людства...

Найкращою з робіт академіків треба визнати „Небіжок“. Тут відчувається той насичений реалізм, що його неперівняним майстром був Дега. Але Фільпот навіть не учень Дега—вона тільки його епігон. Досить звернути увагу хоч би на загальну композицію картини,—вбогу, елементарну, боязку,—і порівняти її зі сміливими до революційності композиційними прийомами Дега. У Фільпот вистачило сміливості тільки перерізати горщик з квітками та відрізати ріжок книжки.—І то гаразд...

„Піймала“, як уже сказано вище, просто переспів Бекліна. Оригінальність художника тут виявилась тільки в тому, що він знизив широку картину бурхливого моря, що у Бекліна ото-

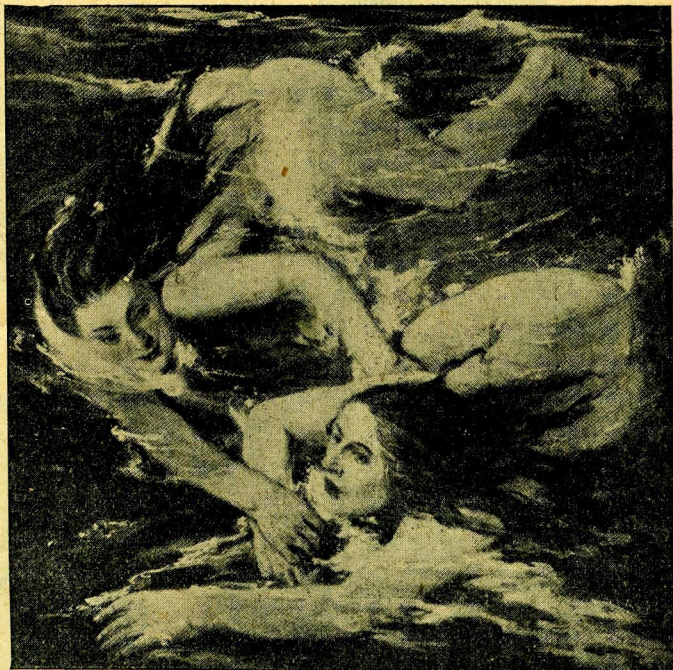
чувала головних героїв,—чоловіка й жінку. У Бекліна картина мала, крім того, насичений драматичний зміст: по-звірячому задоволене, жадібне обличчя чоловіка і сумний безпорадний вираз обличчя жінки давали досить багатий змістовний матеріал.—А що дають обличчя й пози двох жінок Шенона?— Нічогісінко... Коли актор грає з отакою ж виразністю то це визначається, як „дубова“ гра. „Дубові“ якості має й робота члена королівської Академії Шенона.

Лаура Найт так зачісала й вилизала своїх „Дочок“ що за-служила безперечно поваги до своєї терплячості. Вона також, як і всякий академік, добре, як фотоапарат, уміє малювати голих натурщиць. Вона також має благородний смак до класиків. Цей смак навіть перевищує смак бути самою. Вона і в композиції не поважає ризикованих вправ, але наслідує зразкам, що їх усі академії вже сотні років як визнавали ідеальними. Врешті вона намалювала трьох жінок, і всі вони гарні.—Як бачимо картина має чимало високих цнот... Немає тільки самої Лаури Найт і не пахтить навіть 1928 роком.

„Лорд Гюерт“,—про нього врешті або нічого не скажеш, або треба писати цілу книгу: таку безліч подібних творів по-намалювано по всіх країнах, за всі часи. Це апофеоз нещадності, шедевр малярського ремісництва. І одночасно—це просто один з мільонів гривеників, що він, як і кожен гривеник, може достойно репрезентувати всі мільйони.—Лишається тільки нагадати, що це—картина з тієї ж виставки королівської Академії.

Цілком окремо треба поговорити про „Братів“. В майстерній і соковитій вимальованості дрібніших деталей помітний деякий вплив не манери, але методики прерафаелітів. Але подібність ця тільки методологічна. В „Братах“ вимальованість дрібниць має характер якоїсь особливої любови художника до всього видимого світу, любови „надпредметної“, що не робить різниці між „важливими“ та „неважливими“ деталями. Важливе й прекрасне все, що можна бачити—таке, безперечно, гасло художника. Вражає також особлива гострість, міцність, стримана й мужня підкресленість малюнку та розробки світлотінів.

В окремих деталях картини ця особливість стільки виразна, що дозволяє дорівнювати художника до великого Зулоагі... А саме знаменне в цій картині, що її автор—дівчина

Шенон

Піймала

14 років... Цього досить, щоб не згадувати про певні хиби картини...

Ми не знаємо, чи справді геніяльна дитина оця дівчинка Джен, чи це „вундеркінд“, що перетвориться на ніщо в 20 років. Не знаємо також, чи не загине вона, хоч би й справді була геніяльною, в оточенні англійських академіків.

В уськiм разі—це дивовижний, раз на сотні років, виняток.— Ми подали фото з „Братів“ не тільки ради цікавості роботи, але й для порівняння цього твору 14-річної дівчини з роботами поважних англійських академіків...

Порівняння, що від нього не поздоровиться академікам. Але, очевидно, самі вони цього не розуміють, раз що допустили на виставку „Братів“...

Бо й вони—муміфіковані, бо для того, щоб чесно служити мерцям, і самому мерцю треба бути.

Леонід Скрипник

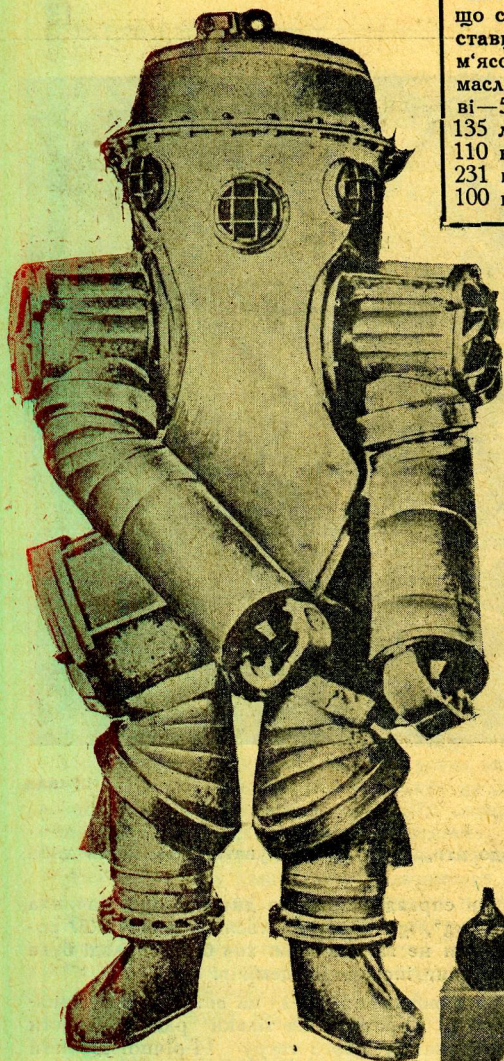
Фільпот

Небіжок

Джен

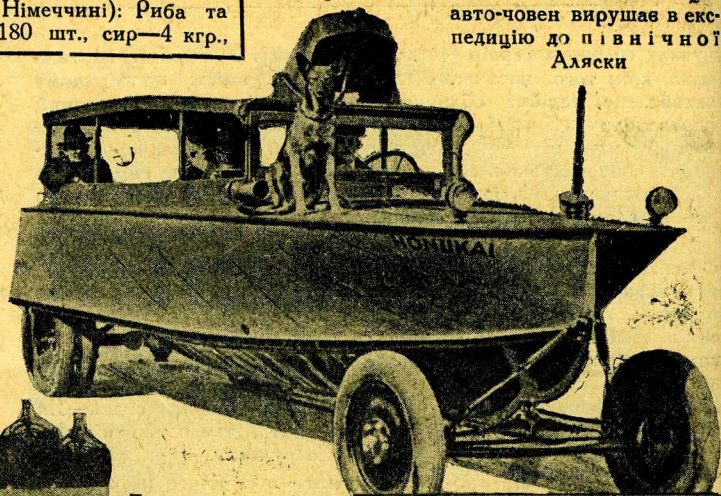
Брати

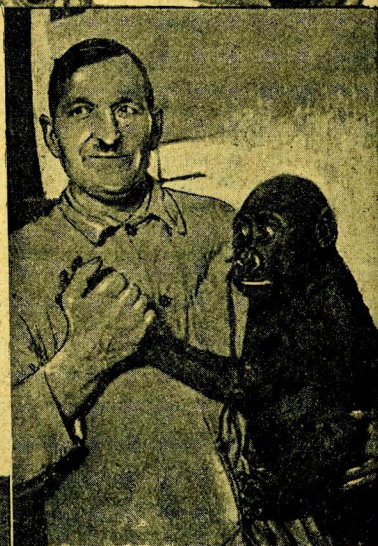

Новий американський винахід: спеціальний металевий костюм для водолазів, що дозволяє працювати на глибині до 80 метрів

Економне харчування на німецький зразок: що споживає людина за рік (експонат на виставці „Годування“ в Німеччині): Риба та м'ясо—18 кгр., яйця—180 шт., сир—4 кгр., масло—18 кгр., бобові—5,5 кгр., молоко—135 літр., картопля—110 кгр., горошина—231 кгр., садovina—100 кгр., цукор—25,5 кгр., сіль—2,5 кгр., борошно—200 кгр., вода та інші рідини—700 літрів

Цікаве сполучення автомобіля з човном. Найближчим часом цей авто-човен вирушає в експедицію до північної Аляски

Новий мешканець Берлінського Зоосаду: маленька горилла. Це перша горилла в Зоологічному саду

„Аукціон праці“—невдала спроба американських філантропів боротися з безробіттям в спосіб організації аукціонів, де продається робочу силу. Після короткотермінового існування вигадка зазнала повного фіаско

НА Молодь відпочинку

(В колонії робітничої молоді в Покотилівці)

Нарис
Б. Шойхета

НА МЕЖІ зелених нив, що губляться в далечині, в дубовому переліску росташована колонія. В ній робітнича молодь, стомлена за рік роботою коло варстату та навчаням, ремонтує своє здоров'я, щоб зі свіжим силами повернутися до праці.

Сто молодих робітників, робітниць та фабзавучнів протягом двох тижнів печуться на сонці, прочищають легені свіжим повітрям, зміцнюють дух розумними розвагами і з оновленим тілом та душею йдуть назад до міста, щоб дати місце іншим. Отже за літо 900 ч. перебувають у цій кузні здоров'я.

Ця колонія фактично є філією Карачівського будинку відпочинку, і ще в минулому році там, горучи молодих, відпочивали й старі робітники. Але як показала практика, спільний відпочинок старих з молодими не вигравдав себе.

Психологія й нахили у них зовсім різні. Старі прагнуть як найбільшого спокою, а молодим, навпаки, давай більше розваг. На цій ґрунті майже в усіх будинках відпочинку часто виникають незгоди і від цього терплять як старі, так і молоді.

При цій треба відзначити, що до будинків відпочинку потрапляє іноді малосвідомий елемент з нахилом до чарки та до різних нерозумних розваг і дає часто поганий приклад для молоді, що перебуває там.

З цієї причини Харківський Окружком комсомолу вже давно задумався над тим, як би доцільніше організувати літній відпочинок для молоді, і купі з Окрстрасом вирішив улаштувати окрему колонію.

Нині в колонії перебуває третя партія і можна вже підбити деякі підсумки.

Перша партія, що прибула 16 травня, коли фабзавучні були ще на науді, складалася майже виключно з перерослої молоді, тієї самої, що здебільшого сформуvala свій характер та нахили, і що нелегко піддається вихованню та перевихованню. Серед цієї групи дуже важко було вста-

Фізкультурні вправи молоді

новити режим і дисципліну. Були навіть випадки хуліганства і спроби виявлення антисемітизму. Але вжито було своєчасно заходів, і двох хуліганів, що тероризували колонію, робітника з Кофоку Лисянського і Мирозова з Артекоопхліба, було передчасно виписано з колонії, виключено з комсомолу і піднесено питання про виключення з союзу.

З таких же причин важко було працювати і з другою партією. Зате з третьою партією, що складається переважно з фабзавучнів, що виховуються цілий рік у суворій дисципліні, робота цілком налагодилася. Це призвело до думки взяти курс колонії виключно на вік фабзавучника.

Як же проводять день у колонії?

О 7 годині ранку гонг уже будить відпочивальників і о пів на 8 всі вже в спортивних вбраннях на майданчику, де протягом пів години роблять вільні рухи під керівництвом досвідченого інструктора тов. Карцева, спеціально запрошеного з Донбасу.

Лікар колонії, тов. Злотников, що фактично керує всією роботою колонії, пиховито каже:

— Від цієї „повинности“ ніхто тут не ухиляється, хіба сам звільню кого небудь за станом здоров'я. А в Карачівці на 700 відпочивальників ледве 50 роблять гімнастику.

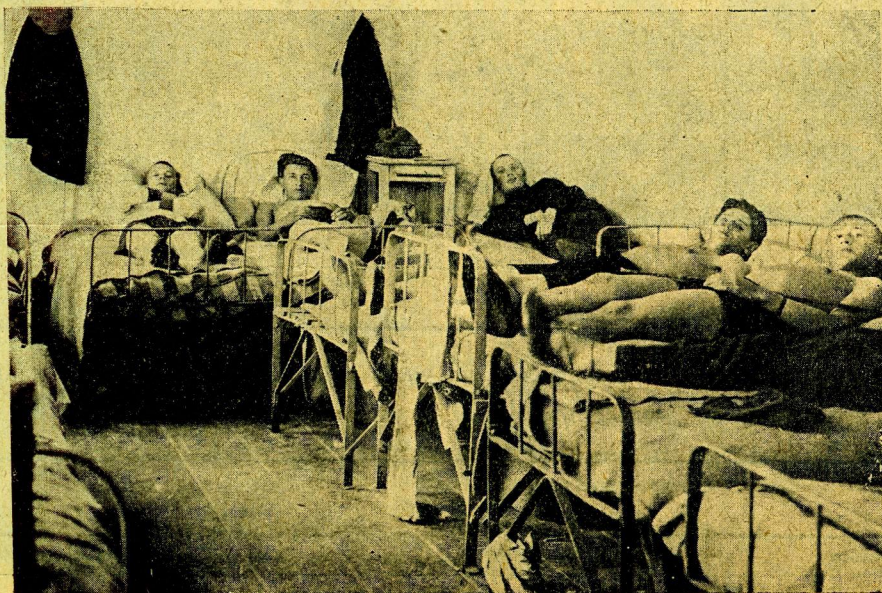
Зате, — як ці вправи добре впливають на відпочивальників, як підвищують апетит!

Недурно молодий ливарник Юровський з держліжкового заводу запевняє, що в цій колонії за 2 тижні поправляються на 15 фунтів.

О 9 годині вирушають до Карачівки на річку Уди, де під доглядом того ж Карцева починається купання, навчання плавання й веслування. Там же лікар Злотников провадить розмови з відпочивальниками на різні медично-санітарні теми.

Після обіду та звичайної мертвої години відпочивальники розважаються до вечері різними іграми в лісочку, а об 11 год. вечора всі йдуть спати.

Все ж є й значні дефекти в житті колонії.

Мертва година

Її три корпуси розраховано на 75 чол., а тим часом туди відряджають партію в 100 чол. і відпочивальники скаржаться на нестачу „житлової площі“.

Колонія переслідує не лише оздоровчі цілі, а й виховавчі. Це треба було б широко використати для культурного виховання молоді. Разом з тим досі ще не призначено культурного робітника для колонії. Справу ускладняє те, що офіційно відав колонією завідаєць будинку відпочинку в Карачівці тов. Нікітін, але він майже не буває в колонії і мало відводить їй уваги. Навіть шаховки, де можна було б зберігати ігри, не вдається випросити для колонії і кеглі, крокети та м'ячі валяються і псуються.

Зате тов. Нікітін дуже швидкий що до заочних розпоряджень. Коли колонія задумала видати стінну газету і запитала на це дозвіл, тов. Нікітін категорично заборонив це, мотивуючи тим, що це порушить режим і дисципліну колонії. Ось як адміністратор Нікітін оцінив значіння стінгазети,—цього чудового чинника здорової самодіяльності.

Але молодь завжди бунтарська—і поки справу цю розв'язував Окружком вона мусила була піти в „підпілля“ і стінгазету всеж було зроблено.

Так відпочиває молодь колонії, загартовується, набирається свіжих сил, щоб бадьорою стати знову до роботи.

ВИСТАВКА ПРЕСИ В КЕЛЬНІ

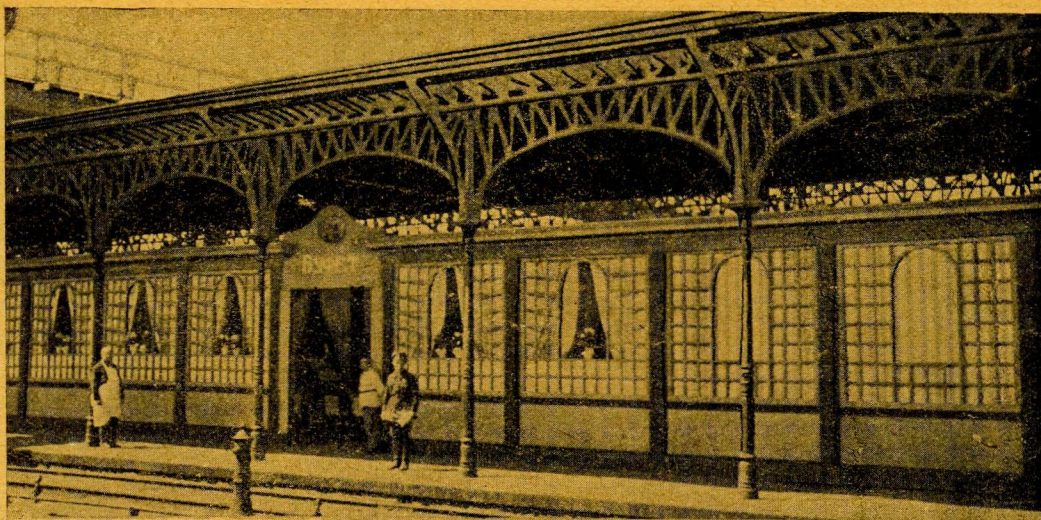
Радянський павільйон уночі

На нашій обкладинці — друкарня за часів Гутенберга. В такому вигляді друкарню демонструється на виставці преси в Кельні.

ТРУДОВАЯ АРТЕЛЬ ПОВАРОВ И ОФИЦИАНТОВ

С 1922 года существует в Харькове трудовая артель поваров и официантов. Благодаря деятельной работе своих членов, энергии правления, эта артель сумела зарекомендовать в Харькове свои кулинарные качества и расширяться охватить работой ряд питательных пунктов.

...Одна из лучших гостиниц столицы Украины „Крас-

Павильон на перроне вокзала Южных дорог

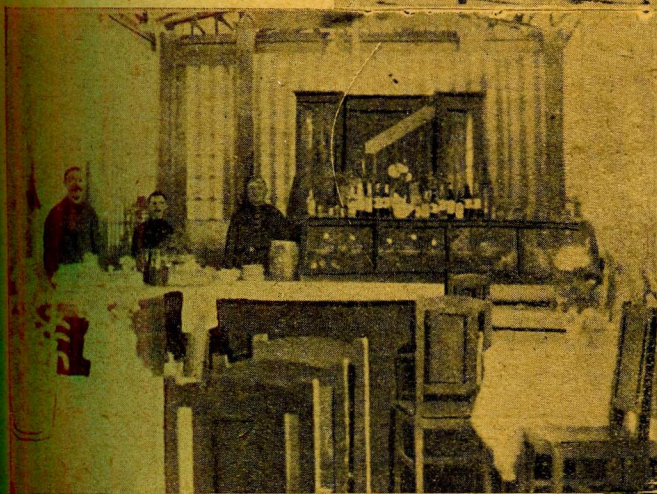
хладой. Быстрота обслуживания посетителей обеспечивает минимум затраты времени на утоление голода. Качество еды, приготовление ее—удовлетворяет всех, вплоть до гурманов—людей, любящих изысканно, сытно и вкусно поесть.

...Центральный Харьковский вокзал.

Тысячи проезжающих, сотни останавливающихся на время „от поезда до поезда“.

В дороге, когда в большинстве случаев приходится обходиться „в сухоматку“, нередко весьма подозрительными продуктами, хороший горячий обед приобретает доподлинно профилактическое значение.

Артель поваров и официантов особое внимание уделила ресторану и буфету вокзала. Образцовая постановка кухни,

Буфет летнего павильона

ная* центральное место пребывания различных делегаций. Помыто, перед рестораном гостиницы стоит серьезная задача вкусно и сытно кормить своих посетителей.

И артель, ведающая рестораном, с честью выполняет это. До 11 часов вечера можно получить любое блюдо из указанных в обширнейшем прейс-куранте. Прекрасное хранение продуктов, гигиеничность приготовления—все это обеспечивает высокую доброкачественность пищи.

..В центре Харькова, на раскаленной знойным летним солнцем улице К. Либкнехта, небольшой прохладный оазис. Сад-ресторан „Аркадия“.

Завитые диким виноградом беседочки манят про-

Буфет на вокзале

специальный холодильник. Чай и кофе выдаются из кипятыльников-стерилизаторов.

Кроме того, специально для обслуживания пассажиров, едущих с севера на юг, артель оборудовала на платформе № 6 летний павильон-ресторан.

Курьерский, ускоренный, почтовый и т. д. поезда сменяют один одного.

Выплескивают из своих вагонов сотни людей с тем, чтобы через 15-20 минут подобрать большую часть из них и продолжать стремительный бег на юг.

Но 15-20 минут вполне достаточно, чтобы основательно подкрепиться в павильоне и затем, ощущая в организме „калорийную зарядку“ горячего обеда, спокойно любоваться ландшафтами Украины.

Кухня вокзального буфета

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комбормбозе

Адрес: Дмитриевская 19, телефон 46-51

ИЗБАВИТЬСЯ

НА ВСЕГДА

от мозолей, бородавок и пота

МОМЕНТАЛЬНО

от крыс, мышей, клопов,
тараканов и др. паразитов
может каждый выписав след.

продукты:

1. „Эксол“ уничтожает мозоли и бородавки с корнем и безвозвр. Р. 2 — к.
2. „Javol“—рад. средство от пота... Р. 1 90 к.
3. „Клопин“—уничтожает клопов в 15 минут... Р. 1 75 к.
4. „Клопин“—тройной размер... Р. 3 50 к.
- „Тараканон“—истребляет тараканов в сутки... Р. 2 — к.
- „Тараканон“—двойной размер... Р. 3 — к.
5. „Крысомор“—радикально истребляет крыс и мышей... Р. 2 50 к.
6. „Антипаразит“—идеальн. средство от вшей и блох... Р. 1 50 к.
7. Краска для метки белья несмываемая... Р. 3 — к.

Цены указаны с УПАКОВКОЙ и ПЕРЕСЫЛКОЙ

Качество продуктов гарантировано. Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости или задатка в 50% налож. платежом.

Адрес: М о с к в а, Мясницкая. Кривоколенный переулок. 1.
И. Е. ТОЛЬЦ.

Почтовый ящик № 980.

кондитерское коопера-
тивное товарищество

„МИНЬОН“

Гор. Харьков,
Киевская ул. 15
телеф. 10—49.

ИЗГОТОВЛЯЕТ

РАЗНОГО РОДА КОНДИТЕРСКИЕ
ИЗДЕЛИЯ, КАК ТО:

МОНПАСЬЕ,
КАРАМЕЛЬ,
КОНФЕКТЫ,
ШОКОЛАД,

ХАЛВУ,
ПЕЧЕНЬЕ,
ПИРОЖНЫЕ,
ПРЯНИКИ
и проч.

ПРЕЙСКУРАНТ по первому требованию высылается БЕСПЛАТНО

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые, с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

***** Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС. *****

НОВИНКА

НОВИНКА